

LABORE ET ZELO

КОМУНІКАТИВНА ЛІНГВІСТИКА

Обсяг: 4 кредити ЄКТС

Семестр: I; **Курс:** перший

Дні, Час, Місце: згідно розкладу

Інформація про викладача

Ім'я	Бондаренко Алла Іванівна
Контакти	Е-mail: alla_bon@ukr.net , тел.: (068) 1312163
Робоче місце	Кафедра української мови, методики її навчання та перекладу (ауд. 213 Гоголівського корпусу)
Години консультацій	Вівторок: 13:30 – 14:50

Опис курсу

Мета вивчення курсу «Комунікативна лінгвістика» полягає в поглибленому розумінні сутності комунікації та мовленнєвої діяльності, а також у здобутті необхідних теоретичних знань і практичних навичок для вдосконалення комунікативної компетентності. Цей курс пропонує розглянути комунікацію з погляду мовленнєвих процесів, соціокультурних аспектів та взаємодії мовленнєвих партнерів.

Курс спрямовано на освоєння ключових теоретичних підходів і моделей комунікативної лінгвістики. Вивчення таких тем, як принципи та стратегії комунікативного впливу, теорія мовленнєвих актів, закони спілкування та ін. дозволить зрозуміти основні механізми комунікації та виявити їхні зв'язки з мовними структурами.

Дисципліна сприятиме розвитку аналітичних та критичних мовленнєвих навичок. Шляхом аналізу закономірностей наукової, медійної, міжкультурної комунікації студенти зможуть розкрити роль мовлення в процесі спілкування й усвідомити складні взаємозв'язки між мовою, культурою та соціальним контекстом.

Курс допоможе розвитку практичних навичок у сфері комунікації. Магістранти навчатимуться використовувати комунікативні стратегії для досягнення своїх цілей у спілкуванні, аналізувати мовленнєві ситуації та шукати оптимальні рішення для ефективної взаємодії. Дисципліна створить можливість для розвитку мовленнєвої компетентності студентів, допомагаючи вдосконалити навички аудіювання, говоріння, читання та письма.

Курс «Комунікативна лінгвістика» сприяє виробленню розуміння принципів комунікації, розвитку аналітичного мислення та практичних навичок у сфері мовленнєвої взаємодії. Допоможе студентам стати компетентними мовленнєвими партнерами, здатними ефективно спілкуватися в різноманітних ситуаціях і в контексті культурної різноманітності.

Курс спрямовано на формування в комплексі з іншими дисциплінами таких

програмових результатів навчання:

ПРН2. Упевнене володіння державною й іноземною мовами для реалізації письмової й усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного спілкування, презентувати результати досліджень державною та іноземними мовами.

ПРН4. Оцінювати та критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми та пропонувати шляхи їх вирішення в складних і непередбачуваних умовах, що потребують застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії в професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН7. Аналізувати, порівнювати та класифікувати різні напрями та школи в лінгвістиці.

ПРН12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН15. Уміння обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН16. Уміння використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних завдань і проблем, що потребує оновлення й інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

Мета навчання

Вивчення дисципліни в комплексі з іншими компонентами ОПП Українська мова та література сприяє формуванню таких програмових компетентностей:

ЗК1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, будувати власну мовленнєву поведінку відповідно до реальних ситуацій спілкування, передусім професійного.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), міждисциплінарної взаємодії і співпраці з представниками інших галузей знань у процесі вирішення науково-дослідницьких і прикладних проблем.

ФК1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямих і школах.

ФК4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень й інновацій.

ФК6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

Форми та методи навчання

Курс буде викладено у формі лекцій (20/6* год.), практичних занять (20/6* год.), а також організації самостійної роботи аспірантів у бібліотеках і комп'ютерних мережах

(80/108* год.). В основі навчання перебуватиме компетентнісний підхід. Викладач використовуватиме проблемні й інтерактивні методи.

Навчальна дисципліна передбачає використання посібників із комунікативної лінгвістики; наукових джерел інформації в галузі мовознавства; довідкових джерел: словників, енциклопедій; електронного ілюстративного матеріалу, персональних гаджетів; інтернет-ресурсів.

* – денна/заочна форми навчання

Організація навчання Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Комунікативна лінгвістика, її предмет, об'єкт і завдання.	2	2
2	Тема 2. Категорії комунікативної лінгвістики.	2	2
3	Тема. 3. Мовленнєві акти та жанри.	2	
4	Тема 4. Компоненти комунікативної ситуації.	2	
5	Тема 5. Типи, стратегії й тактики комунікативної взаємодії.	2	2
6	Тема 6. Комунікативні моделі.	2	
7	Тема 7. Мовленнєвий вплив, його теорії.	2	
8	Тема 8. Дискурсологія та мовна комунікація.	2	
9	Тема 9. Теоретичні та практичні аспекти наукової, медійної та міжкультурної комунікації.	2	
10	Тема 10. Методологія досліджень у комунікативній лінгвістиці.	2	
Разом		20	6

Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Комунікативна лінгвістика, її предмет, об'єкт і завдання.	2	2
2	Тема 2. Категорії комунікативної лінгвістики.	2	2
3	Тема. 3. Мовленнєві акти та жанри.	2	
4	Тема 4. Компоненти комунікативної ситуації.	2	
5	Тема 5. Типи, стратегії й тактики комунікативної взаємодії.	2	2
6	Тема 6. Комунікативні моделі.	2	
7	Тема 7. Мовленнєвий вплив, його теорії.	2	
8	Тема 8. Дискурсологія та мовна комунікація.	2	
9	Тема 9. Теоретичні та практичні аспекти наукової, медійної та міжкультурної комунікації.	2	
10	Тема 10. Методологія досліджень у комунікативній лінгвістиці.	2	

Разом		20	6
--------------	--	-----------	----------

Тематика самостійної роботи

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Становлення комунікативної лінгвістики.	4	6
2	Типи вербальної комунікації.	12	12
3	Типологія дискурсу.	10	6
4	Параметри та стратифікація комунікативної ситуації.	7	6
5	Структура особистості комуніканта.	7	6
6	Комунікативні реєстри.	8	6
7	Комунікативний шум.	8	6
8	Комунікативна модель мовного знака.	8	6
9	Аксіоми комунікативної взаємодії.	8	6
10	Умотивованість й інтенційність комунікативної взаємодії.	8	6
11	Комунікативний кодекс.		6
12	Міжкультурний тренінг.		6
13	Передумови, завдання та проблеми дискурс-аналізу.		6
14	Політична лінгвістика.		6
15	Нейролінгвістичне програмування.		6
16	Принцип діалогічності в комунікативній лінгвістиці.		6
17	Наративний аналіз дискурсу.		6
Разом		80	108

Оцінка

Підсумкову оцінку курсу буде обчислено з використанням таких складників:

Форма роботи	Вид роботи	Розподіл балів
<i>Практичне заняття</i>	Участь в експрес-опитуванні.	0–2 (1 бал за кожен правильну й аргументовану відповідь)
	Аналіз фрагмента комунікації.	0–3 (1 – за кількісні, 2 – за якісні показники)
	Презентація наукового повідомлення	0–2 (1–за кількісні, 1 – за якісні показники презентації)

Разом за 10 занять		70
<i>Екзамен (есе в науковому стилі аргументативного характеру)</i>	Зміст і форма есе в науковому стилі аргументативного характеру засвідчують глибоке й повне оволодіння матеріалом.	27–30
	Зміст і форма есе в науковому стилі аргументативного характеру містять незначні недоліки, що стосуються обсягу й розуміння матеріалу.	22,5 – 26,5
	Зміст і форма есе в науковому стилі аргументативного характеру засвідчують поверхове оволодіння матеріалом, його фрагментарне розуміння.	18–22
	Зміст і форма есе в науковому стилі аргументативного характеру засвідчують незнання необхідного матеріалу.	0–17,5
Разом за екзамен		30
Разом		100
Форма роботи	Вид роботи	Розподіл балів
<i>Практичне заняття</i>	Участь в експрес-опитуванні	0–2 (1 бал за кожну правильну й аргументовану відповідь)
	Аналіз мовознавчих праць на предмет використання лінгвістичних категорій	0–3 (1 – за знання сутності категорії, 2 – за аргументи щодо її використання)
	Презентація наукового повідомлення	0–2 (1–за кількісні, 1 – за якісні показники презентації)
Разом за 10 занять		70
<i>Екзамен (есе в науковому стилі аргументативного характеру)</i>	Зміст і форма есе в науковому стилі аргументативного характеру засвідчують глибоке й повне оволодіння матеріалом.	27–30
	Зміст і форма есе в науковому стилі аргументативного характеру містять незначні недоліки, що стосуються обсягу й розуміння матеріалу.	22,5 – 26,5
	Зміст і форма есе в науковому стилі аргументативного характеру засвідчують поверхове оволодіння	18–22

	матеріалом, його фрагментарне розуміння.	
	Зміст і форма есе в науковому стилі аргументативного характеру засвідчують незнання необхідного матеріалу.	0–17,5
Разом за екзамен		30
Разом		100

Політика курсу

Безпека – понад усе.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час очного навчання ви під керівництвом викладачки повинні перейти до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування сигналу.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час дистанційного навчання за вашим місцем перебування, ви маєте повідомити про це викладачку та перейти до безпечного місця.

Відвідування та / або участь є важливим компонентом навчального процесу. Однак, якщо студент бажає навчатися дистанційно – всю навчальну діяльність, включно з виконанням і поданням для оцінювання завдань, можна здійснювати у дистанційному режимі на сторінці курсу в середовищі Уніком.

Якщо ви не були присутні на занятті через сигнал «Повітряна тривога», узгодьте з викладачем дистанційну форму виконання завдання.

Дедлайн. Захист результатів практичних робіт відбувається під час наступних практичних занять, але не пізніше, ніж за три дні до заліку. Після вказаних дати завдання не приймаються.

Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Перескладання здійснюється згідно з діючим положенням про організацію освітнього процесу в університеті.

Академічна доброчесність та плагіат. Кожен здобувач повинен ознайомитися з нормативними документами (Положення НДУ ім. Миколи Гоголя «Про академічну доброчесність» (<http://surl.li/vzoh>)). Будь-яке копіювання або відтворення результатів чужої праці, якщо тільки робота не має групового характеру, а також використання завантажених з Інтернету матеріалів кваліфікуємо як порушення норм і правил академічної доброчесності, що передбачає відповідальність.

Мобільні пристрої на занятті дозволено використовувати тільки з навчальною метою.

Поведінка в аудиторії. Кожен здобувач має ознайомитися з Правилами внутрішнього трудового розпорядку (<http://surl.li/acvdy>) університету, а також принципами та правилами поведінки, визначеними в Етичному кодексі НДУ ім. Миколи Гоголя (<http://surl.li/vzng>), та виконувати їх.

Вітається активність здобувачів із планування освітнього процесу та участь у неформальній освіті.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Бацевич Ф. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ: Довіра, 2007. 205 с.
2. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни. Донецьк: ДонНУ, 2012. 350 с.
3. Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії: монографія. Вид. 2-е. Донецьк: ДонНУ, 2007. 219 с.
4. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація: навчальний посібник. Київ: Академія, 2012. 285 с.
5. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації. Черкаси: Видавництво Чабаненко Ю. А., 2011. 350.
6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля, 2008. 712 с.
7. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2011. 844 с.

Додаткова література

1. Бондаренко А. І. Лінгвістика рекламного тексту: навчально-методичний посібник. Ніжин: Видавництво НДУ ім. Миколи Гоголя, 2023. 100 с.
2. Бондаренко А. І. Лінгвокультурні коди в контрастивному вимірі. *Література та культура Полісся*: науковий збірник. *Філологічні науки* / відп. редактор Г. В. Самойленко. Ніжин: Видавництво НДУ ім. Миколи Гоголя, 2021. Вип. 101. С. 107–118.
3. Бондаренко А. І. Мовні знаки загрози в медійному дискурсі пандемійного періоду: інтегративний вимір. *Мовознавчий вісник*: збірник наукових праць. Черкаси: Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького, 2020. Вип. 28. С. 116–123.
4. Бондаренко А. І. Основні принципи сучасних досліджень із лінгвокультурології та міжкультурної комунікації. *Problems and prospects of development of modern philological science in Ukraine and european countries. International scientific and practical conference. July, 17–18, 2020*. Nort university centre of Baia Mare Faculty of philology. Baia Mare, Romania 2020. P. 5–10.
5. Бондаренко А. І. Рекламний дискурс: структурно-семіотичний і функційний аспекти. *Література та культура Полісся. Філологічні науки* / відп. ред. й упоряд. Г. В. Самойленко. Ніжин: НДУ ім. Миколи Гоголя, 2022. Вип. 107. №21. С. 84 – 91.
6. Bondarenko A., Petryk O., Tiarka O. Axiosemantics of time in the poetic language and thinking of the avant-garde. *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research*. 2022. V.12, Issue 12/01, special XXV. P. 163–169.
7. Bondarenko, G. Samoilenko, T. Semashko. Language personality of Vasyl Stus in the discourse dimension. *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research*. 2021, Volum 11, Issue 1, special XVII. P. 173–177.

8. Bondarenko A., Semashko T., Moroz O. Axiological density of linguocultural concept. *Linguistics and Cultural Review*. Publisher American Linguist Association. 2021. V. 5. N1. P. 272–287.

Інформаційні ресурси

1. Лінгвістичний портал MOVA.info. URL: <http://www.mova.info/>.
2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <https://uk.wikipedia.org>.
3. Український мовно-інформаційний фонд НАНУ. URL: www.ulif.org.ua.